

Toekomstvisie Deventer 2030

Het wensbeeld van Deventer anno 2030 zoals tot stand gekomen in nauwe samenspraak tussen burgers, bedrijven, instellingen en de gemeente Deventer.

Deventer 2030

5 Deventer op weg naar 2030

7 De Wortels van Deventer

10 Ligging aan de IJssel

14 Het Groene Platteland

20 Stad met Historie

26 Culturele Vrijstad

33 Ondernemerschap & Vakmanschap

40 Mensen in Verbinding

48 Appendix

Deventer op weg naar 2030

In de toekomstvisie Deventer 2030 kiezen wij voor kwaliteit boven kwantiteit. Kwaliteit in duurzaamheid, in de ruimtelijk/fysieke omgeving, in sociaal en economisch opzicht. De toekomstvisie is opgebouwd denkend en werkend vanuit de krachten van en kansen voor Deventer. Daarmee kunnen we aanstormende bedreigingen afwenden en onze zwaktes omzetten in sterke punten.

Velen zullen zeggen: Deventer is nu al de mooiste plek om te leven en beleven. Het behouden en versterken van de kwaliteit van onze woon- en leefomgeving is één van de grootste uitdagingen voor de toekomst. De gemeentebrede enquête over 2030 signaleerde als grootste zorgpunten veiligheid, verkeersoverlast en aantasting van binnenstad en buitengebied. In deze visie maken we Deventer veiliger en fraaier en gaan we in op de uitdagingen rond klimaat, duurzaamheid en ruimtegebruik.

Deventer wordt gemaakt door de mensen die er leven. Deventer telt in 2030 tegen de 115.000 inwoners. De vergrijzing slaat hier veel minder hard toe dan elders in Nederland of Europa, maar ook hier zijn verschuivingen. Het aandeel 65-plussers neemt met meer dan de helft toe (van 14.000 naar 23.000), waarvan velen hoogbejaard en zorgbehoevend. Tegelijkertijd begint de krimp van de beroepsbevolking merkbaar te worden. En waar verdienen we eigenlijk ons brood mee? In de toekomstvisie Deventer 2030 geven we oplossingsrichtingen aan deze sociale en economische uitdagingen.

Centraal in de toekomstvisie Deventer 2030 staan onze kernkwaliteiten. Zij maken van Deventer Deventer:

- Ligging aan de IJssel;
- Groene Platteland;
- Stad met Historie;
- Ondernemerschap & Vakmanschap
- Culturele Vrijstad
- Mensen in Verbinding

Geworteld in onze historie, vormen deze begrippen de fundering van onze toekomstvisie. Zij zijn de kracht van Deventer. Daar kunnen we onze toekomst op bouwen.

De toekomstvisie Deventer 2030 is gemaakt met heel veel inbreng vanuit de Deventer bevolking, bedrijven en instellingen. Ik hoop dat u zich herkent en dat u zich zult thuis voelen in de beelden die we oproepen van de toekomst. En dat u met ons meedoet om die toekomst werkelijkheid te maken. Met uw denkkracht en door samen te werken bij de uitvoering weet ik zeker dat Deventer een goede toekomst te wachten staat.

Andries Heidema,
Burgemeester,
Juni 2009

De Wortels van Deventer

De Wortels van Deventer

Het begint allemaal bij de IJssel... Zo'n 5.000 jaar geleden pionieren er al jagers, verzamelaars en later ook boeren in het buitengebied van Deventer. Aangetrokken door de hoger gelegen veilige en droge rivierduinen bij de monding van de Schipbeek komt een nederzetting tot ontwikkeling, waar Lebuïnus in het jaar 768 de IJssel oversteekt en een houten kerkje sticht. Op die plek staat nu de trotse Lebuïnuskerk, vlakbij het oudste stenen woonhuis van Nederland uit het jaar 1130.

Deventer ontwikkelt zich tot de hoofdplaats van het Oversticht, de tegenwoordige provincies Overijssel en Drenthe. En tot een religieus en educatief centrum binnen het bisdom Utrecht. De Latijnse School in Deventer mag Thomas à Kempis en Erasmus tot haar leerlingen

rekenen. Zij krijgen les van Hegius en Agricola. De Athenaeumbibliotheek van de Latijnse School is de oudste nogbestaande wetenschappelijke bibliotheek van Nederland. Rond 1500 is de stad het belangrijkste boekdrukkencentrum van Noord-Europa. En nog steeds is Deventer een drukkers- en uitgeverstad met de grootste boekenmarkt van Europa. Geert Grote legt aan het eind van de Middeleeuwen in Deventer de basis voor een vernieuwende geloofsbeweging, de Moderne Devotie. De Zusters (en later ook Broeders) van het Gemene Leven, waarvan het oudste klooster in Diepenveen stond, leven er naar zijn regels. Hun voornaamste bezigheden zijn de zorg voor de studerende jeugd en de verbetering van de leefomstandigheden van de bevolking. Onderwijs en zorg (voor elkaar) staan nog steeds hoog in het vaandel in Deventer.

De IJssel en zijn nevenstromen spelen een belangrijke rol voor jagers, vissers, boeren en veehouders, die zich vestigen op de oevers. In een oorkonde uit 877 wordt gesproken over *Daventre portu* (de haven bij Deventer), waaruit blijkt dat ook de handel al lange tijd een voorname plek heeft in Deventer. Na een plundering door de Vikingen in 882 wordt de stad voorzien van een omwalling en krijgt Deventer als eerste stad in Nederland stadsrechten maar ook het recht om munten te slaan. Vanaf de 13e eeuw krijgt Deventer vleugels als lid van de Hanze, met veel handelscontacten richting Noorwegen, Zuid-Zweden en het Rijnland. De Brink is het middelpunt van vele jaarmarkten waar handelaars en kopers van heinde en verre op afkomen. Rond 1400 is Deventer één van de grootste en drukst bezochte steden van het toenmalige Nederland. Je treft er dan al mensen uit alle windstreken.

Na 1500 begint een periode van neergang en stagnatie. De welvaart keert terug in het tijdperk van de industriële revolutie. De eerste stoommachine in de stad draait al in 1829 bij de ijzergieterij van Nering Bögel in de Raambuurt. In de loop van de jaren erna volgen vele anderen. Deventer transformeert van een slaperige Hanzestad naar een centrum met ijzerindustrie, textiel- en tapijtindustrie, verwerking van landbouw- en veeteeltproducten, de al eerder genoemde drukkerijen en natuurlijk de Deventer koekfabrieken. In de vele fabrieken maar ook bij mensen thuis komt de nijverheid en vakmanschap tot bloei. Helaas gaat dit gepaard met de nodige misstanden en is Deventer lang een sociaal gespleten stad.

Alle bedrijvigheid vraagt veel werkzame handen en Deventer blijft net als in de Hanzetijd een vestigingsplaats voor nieuwkomers. Eerst nog van Nederlandse herkomst zoals bijv. uit Drenthe, maar na de Tweede Wereldoorlog in toenemende mate uit het gebied rond de Middellandse Zee. Italianen, Spanjaarden en uiteindelijk vooral Turken vinden een nieuw thuis in Deventer. In vergelijking met vele andere plaatsen in Nederland en Europa verloopt de opname van deze en andere bevolkingsgroepen betrekkelijk geruisloos en leidt hun komst niet tot grote spanningen in de samenleving. Het noaberschap en de verbinding strekt zich in Deventer ook uit tot de nieuwkomers.

Sinds het eind van de vorige eeuw is Deventer opnieuw flink veranderd. De vroeger al bestaande twee-eenheid van stad en het omliggende platteland is weer hersteld. Na de fusie met Diepenveen en later ook Bathmen is Deventer van een middelgrote stad getransformeerd tot een grote gemeente met een historische binnenstad, moderne buitenwijken met gevarieerde bouw voor alle doelgroepen maar ook met een prachtig buitengebied met een aantal juwelen van dorpen. De kwaliteit van leven behoort volgens de Universiteit van Cambridge in deze streken tot de hoogste in Europa.

Qua bedrijvigheid is er naast een aantal robuuste spelers in de moderne maakindustrie een flink aantal pijlers bijgekomen. Deventer herbergt een groot aantal gerenommeerde kennisinstellingen, ingenieursbureaus en researchcentra. Zij scoren hoog in het oplossen van vraagstukken rond duurzaamheid. De recreatie en het toerisme (zowel in de stad als op het platteland) zijn enorm toegenomen en de creatieve industrie (zoals vormgevers, architecten, ICT-bedrijven) neemt een steeds grotere vlucht. Sociaal gezien is Deventer meer in evenwicht gekomen.

Deventer heeft een rijke geschiedenis en we dragen dat nog iedere dag met ons mee: pioniersgeest, cultuur en kennis, eerst in boeken, nu ook digitaal, ondernemerschap en zorg voor elkaar. Als we onze toekomst weten te enten op de wortels van het verleden, kunnen we haar met vertrouwen tegemoet zien. Van Keizerlijke Vrije Hanzestad tot de moderne en veelzijdige gemeente van nu en straks, waar het goed is om te leven en beleven. Maar het begint allemaal bij de IJssel...

Ligging aan de IJssel

De IJssel is van alle tijden

De IJssel ligt er in 2030 nog onveranderlijk. En tegelijkertijd iedere dag weer anders. Behalve de steeds wisselende waterstanden, is er altijd wat te beleven aan het water. In de verte stuift het snelvoer Arnhem-Zwolle richting Deventer. De passagiers staan al te wachten. Een vrachtschip ploegt zich een weg stroomopwaarts. Dichtbij de stad wordt de rivier intensief gebruikt voor recreatie. Mensen verpozen op en aan het water. Wat verder af van de stad is er rust en meer ruimte voor plant en dier.

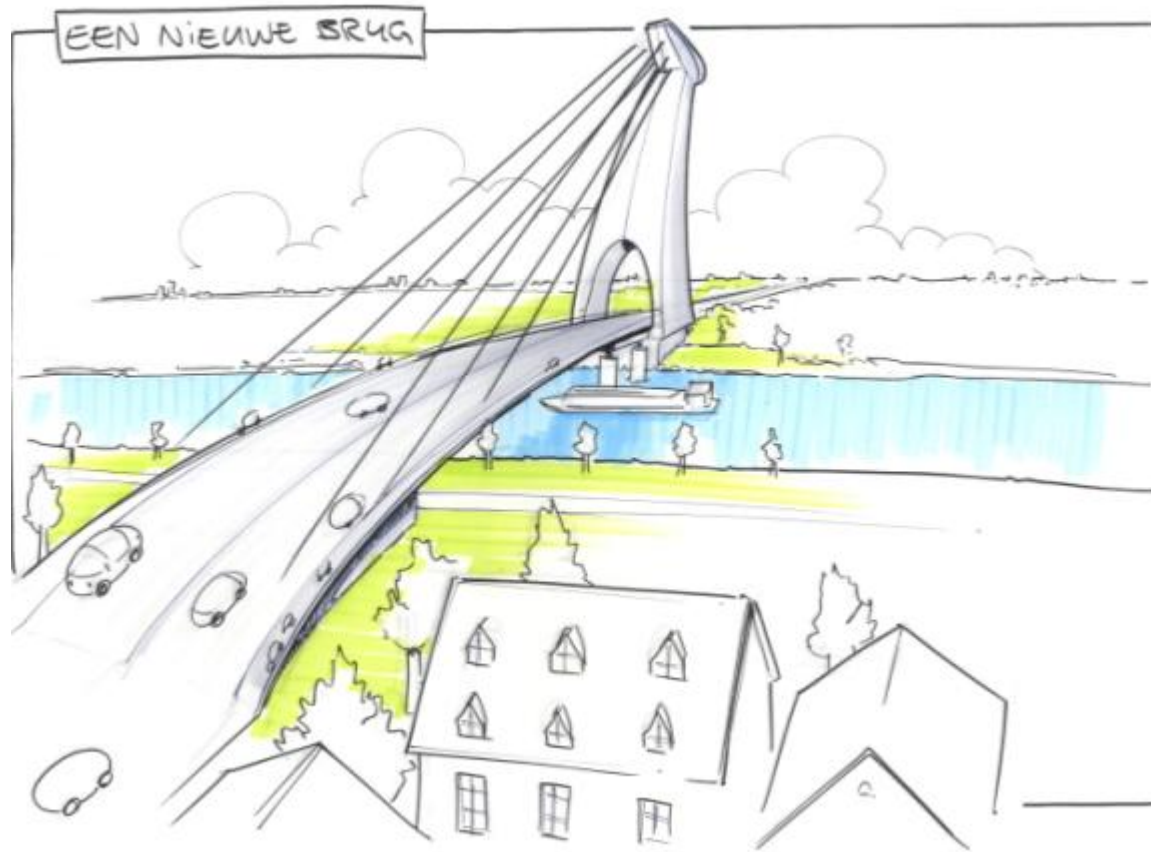
Ook de rivier heeft in 2030 meer ruimte gekregen, met nevengeulen. De bypass achter langs De Hoven staat al op de tekentafel. Een gedurfd ontwerp waarin de laatste inzichten en stand der techniek zijn verwerkt. De waterkrachtcentrale bij Deventer kwam er na veel discussie toch niet. Er is wel plek voor een paar kleinschalige objecten in het water, waarin woon, werk en recreatieve functies zijn ondergebracht.

Ijsselfront autovrij

In 2030 is de Welle autovrij. Vanaf een veel rustiger Wilhelminabrug kun je het Ijsselfront bewonderen, zich wentelend in de middagzon. Door zijn ligging op het zuidwesten is het de ideale plek om te verpozen, te flaneren of te genieten van een drankje op een terrasje. Door de week is de Welle de plek voor kleinschalige optredens en artiesten (living statues, schilders, performers) in het weekend voor grootschaliger evenementen.

De IJssel zelf is net als de stad een permanent podium voor kunst en cultuur. Misschien voeren we de Watermusic van Händel wel uit, Smoke on the Water tijdens het Tobbenpopfestival of wordt het Film by the River? Zodra de avondzon achter de Veluwe is gezakt genieten Deventenaren en bezoekers van kunstwerken met LED-verlichting die voorbij drijven.

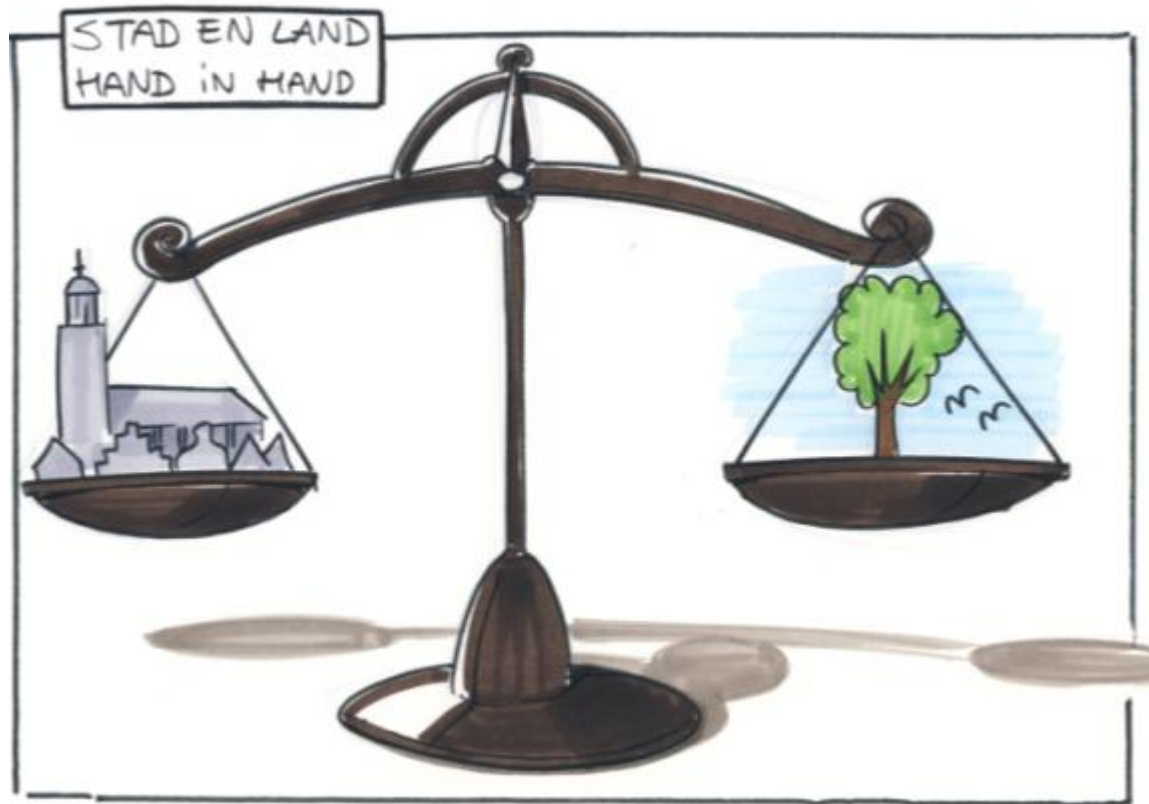

Een nieuwe brug

In 2030 is de tijd voorbij dat het verkeer in heel Deventer muurvast zit als het op de A1 niet doorstroomt. En ook de sluiproute over de Wilhelminabrug is niet langer in trek. Na lang wikken en wegen over de plaats waar hij moest komen (bij de oude IJsbahn, naast de A1 of nog elders) is een nieuwe brug gerealiseerd over de IJssel. De brug was het sluitstuk van de uitvoering van een breed opgepakt regionaal verkeerscirculatieplan, waarin ook andere vervoersvormen dan de auto en natuurlijk het openbaar vervoer goed in balans zijn gebracht. Die nieuwe brug, De Gans, is vernoemd naar de vogels die de IJssel nog steeds als hun hoofdroute gebruiken.

De komst van de nieuwe brug was geen reden om te gaan bouwen aan de westzijde van de IJssel. De Hoven wordt niet groter en het blijft de knusse wijk die het altijd al was. Het uiterwaardenlandschap wordt niet geschonden met bebouwing en Deventer blijft een stad áán de IJssel, niet erover.

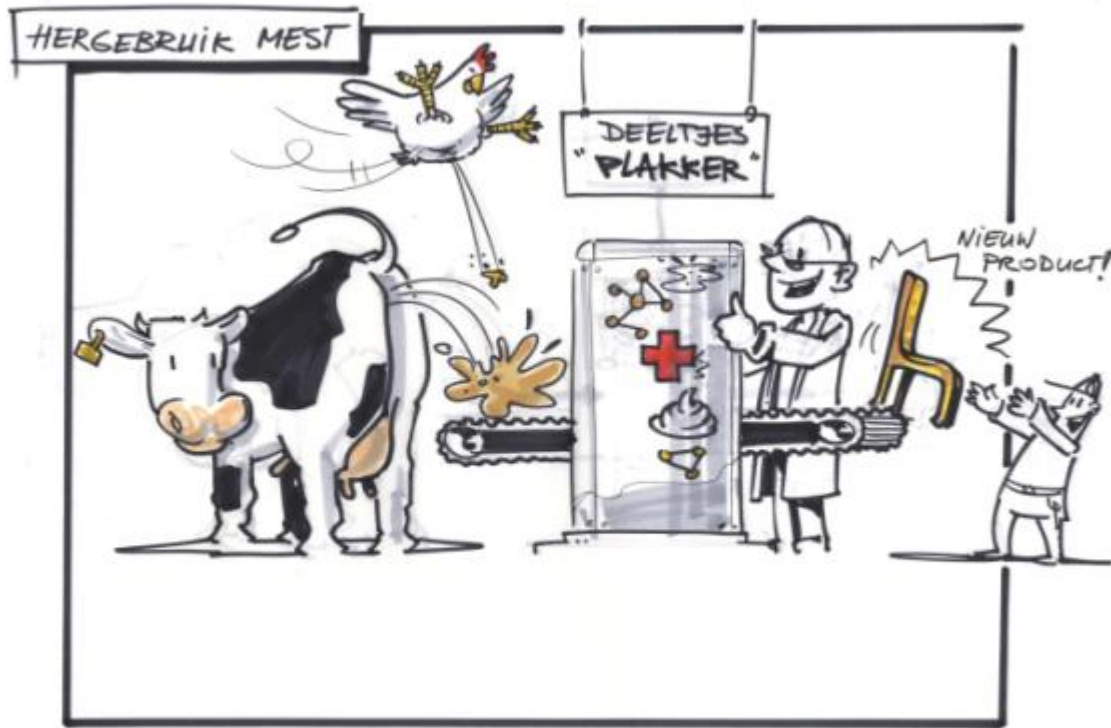
Het Groene Platteland

Stad en land, hand in hand

De stad at in vroeger tijden het voedsel dat werd verbouwd op het ommeland. De omliggende natuur leverde materiaal voor het bouwen van huizen en andere bedrijvigheid. Omgekeerd verschaftte de stad veiligheid in onzekere tijden, een markt om producten te kopen of verkopen en last but not least vertier en vermaak. In 2030 hebben stad en platteland elkaar weer gevonden in de wederzijdse afhankelijkheid. Het is volkomen vanzelfsprekend dat voedsel en grondstoffen weer meer uit de directe omgeving afkomstig zijn.

De stad heeft het platteland verrijkt met kennis van instituten als Saxion en het Kunstenlab. Maar het platteland heeft Deventer verrijkt met zijn sociale, culturele en landschappelijke waarden. En nu Zuid-Europa in de zomer al te verzengend is geworden, brengt onze VVV met toenemend succes gecombineerde stads- en plattelandsarrangementen aan de man. Het arrangement "Landjonker voor een weekend" op een van de vele landgoederen is een tophit.

Kringlopen

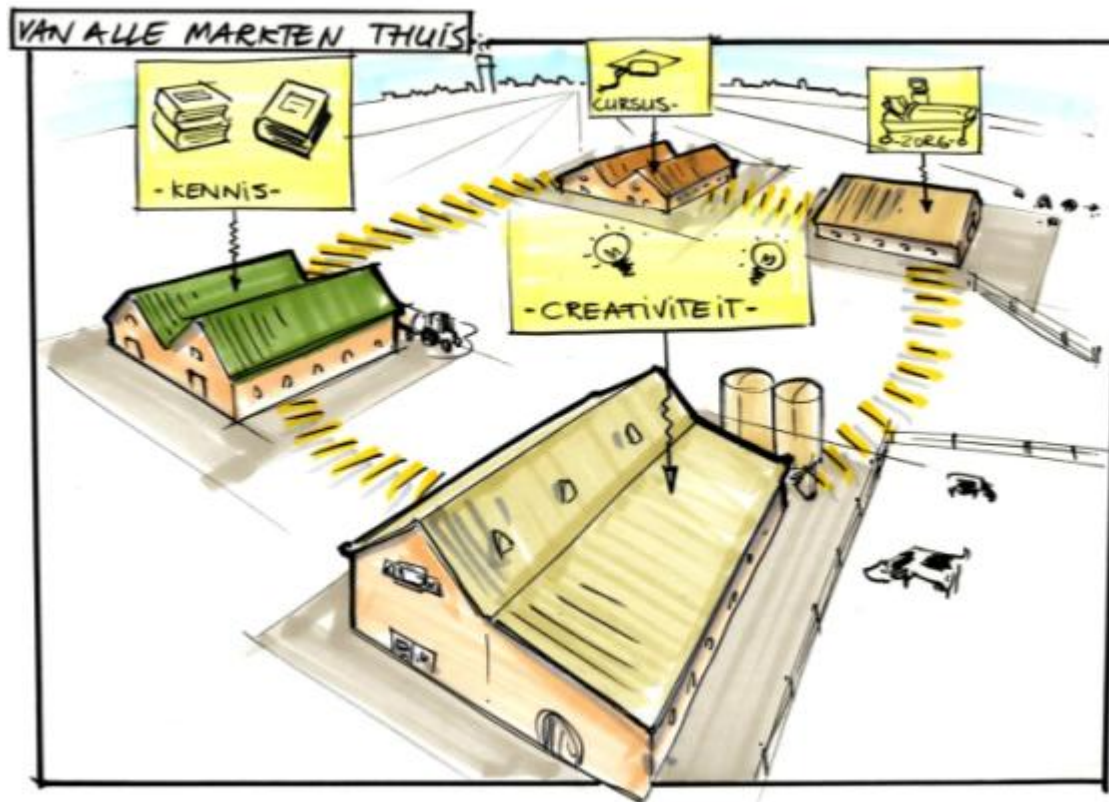
Voor een duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen werken we in grote of kleine kringlopen. Alles wat je maakt is uiteindelijk ook weer een grondstof. Afval bestaat niet meer. Zo wordt uit mest van de (intensieve) veehouderij en andere biomassa grondstof gewonnen voor diverse productieprocessen. Het levert ook een bijdrage aan de opwekking van energie. Samen met de zonne-energiefarm, het Deventer windmolenpark en de aardwarmte-centrales vormen zij een onderdeel van de Deventer energiecoöperatie. Deventer is al jaren klimaatneutraal. Cradle to cradle en coöperatief werken zijn zeker op het platteland principes die al van oudsher worden toegepast maar in 2030 opnieuw zijn uitgevonden.

Slow food/growing fast

In 2030 is voedselvoorziening weer een hot issue. Ook hierin gaan we voor kwaliteit in plaats van hoeveelheid en snelheid. Fast food met vlees van Zuid-Amerikaanse runderen, gevoed met Thaise soja, verwerkt in Uruguay en ingevlogen via Schiphol zal misschien wel weer uitzondering worden in plaats van regel. Oorspronkelijkheid, gezondheid, duurzaamheid en herkenbaarheid van de regionale herkomst zijn de sleutelbegrippen voor slow food met een Sallandse inslag.

Naast traditionele producten is er volop vernieuwing en verbreding van het aanbod. Chateau Arkelstein is een vermaarde biologische wijnproducent, de rijst-velden in de uiterwaarden liggen er prachtig bij en de gedroogde Lettelse ham doet niet onder voor die uit Parma. Het ligt in alle supermarkten in de schappen en op de markt is een hele Sallandse hoek ingericht.

Van alle markten thuis

De landbouw is voor het platteland allang niet meer de enige bron van inkomsten. Naast het toerisme is er een veelheid aan andere activiteiten te vinden. Sommigen daarvan maken gebruik van de specifieke kwaliteiten van het platteland, zoals zorgboerderijen of cursuscentra. Maar ook kleine zelfstandigen in de dienstverlenende, de kennis- of creatieve sector weten het platteland te vinden.

Het Deventer buitengebied is geen museum geworden. Er is plaats voor nieuwe activiteiten en de daarvoor benodigde uitbreidingen of veranderingen, zolang die maar passend zijn in het landschap.

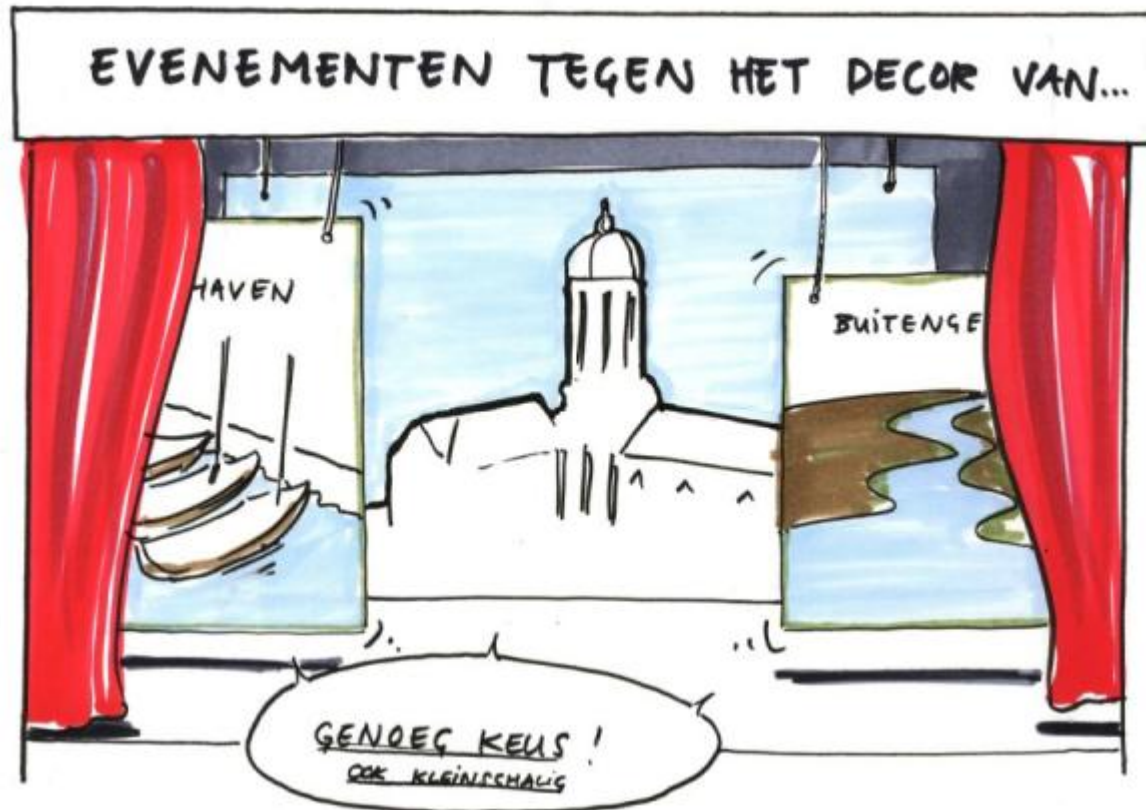

Groot in kleinschaligheid

In 2030 is nog steeds aandacht nodig voor de leefbaarheid van de dorpen. Door maximaal gebruik te maken van de kracht van lokale gemeenschappen, in combinatie met een tandje extra van de gemeente, instellingen en bedrijfsleven blijft het mogelijk om het voorzieningenniveau te handhaven. De kwaliteit en beschikbaarheid worden zelfs vergroot door slimme inzet van moderne hulpmiddelen zoals internet en onconventionele organisatorische oplossingen.

Oudere generaties hoeven het dorp niet uit als ze hulpbehoevend worden. En door een uitgekiend woningbouwprogramma op maat is er ook plaats voor de jongere generaties. Gelukkig is een ongebreidelde groei van de dorpen uitgebleven, zodat die in 2030 hun eigenheid en karakter nog steeds hebben.

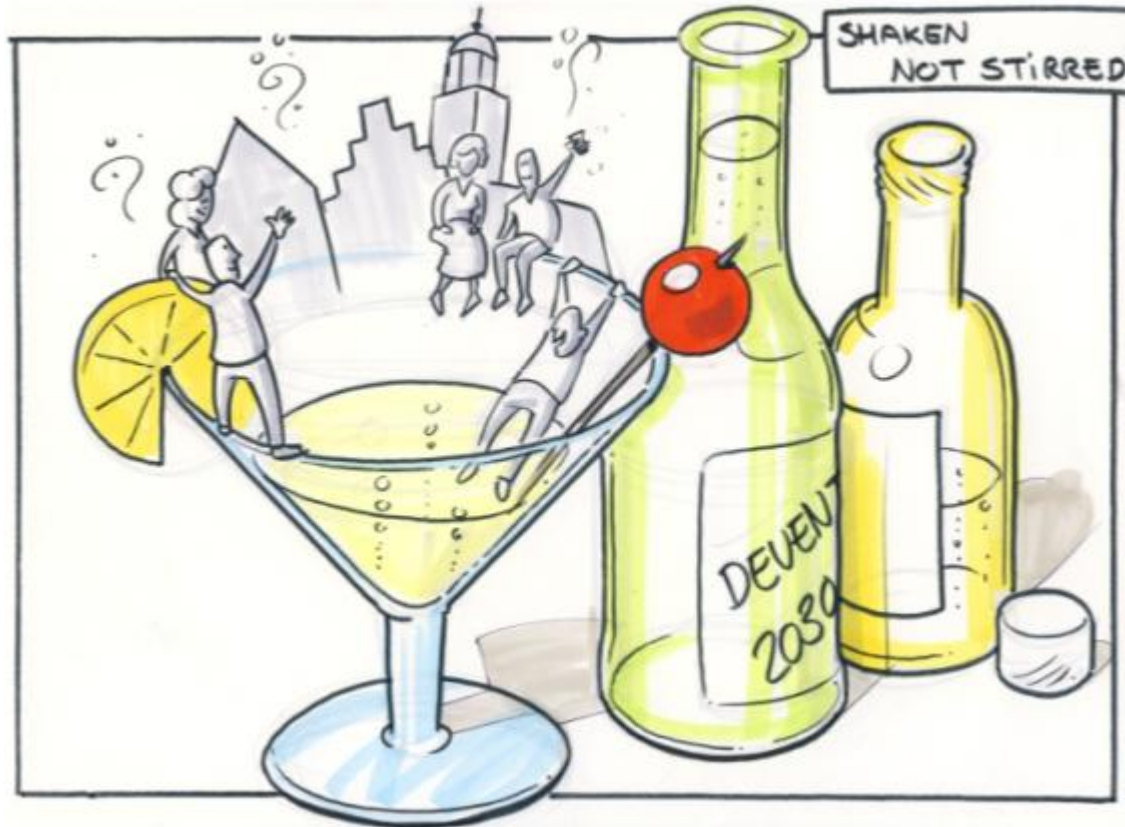
Stad met Historie

Permanent toneel met wisselende uitvoeringen

In 2030 is de binnenstad van Deventer nog steeds een magneet waarmee bezoekers naar de stad worden getrokken. De stad is een permanent toneel waarop steeds wisselende uitvoeringen worden gegeven, tegen het decor van fraaie gebouwen, straten en pleinen. De binnenstad is in 2030 nog steeds levendig, met woongenot, winkels, werk en vertier in een prettige mix. De binnenstad blijft zich ontwikkelen. Oude panden staan zij aan zij met nieuwe gebouwen, die zo mooi en duurzaam zijn gebouwd dat we ze nu al op de monumentlijst van de 22e eeuw kunnen zetten.

Maar het is niet alleen buitenkant. Ook in die gebouwen gebeuren hele spannende, onverwachte of gewoon leuke dingen. Of het nu cultuurschatten zijn in kerken, bric-à-brac in een antiekzaak of kitsch-plastic eendjes die licht geven in het badwater. Het zijn stuk voor stuk schatkamers van Deventer, klaar om te ontdekken.

Shaken, not stirred

De mix van detailhandel, toerisme, culturele/historische uitstraling en horeca vormen samen een onweerstaanbare cocktail voor inwoners en bezoekers. In 2030 is het gebied wat we de binnenstad noemen uitgebreid met de Boreel, maar ook richting Pothoofd rond de oude stadshaven. Daardoor hebben evenementen meer armslag gekregen en is de binnenstad ook leefbaar gebleven. De binnenstad is hiermee een belangrijke economische motor en verschaffer van werk, ook aan mensen met een minder hoge opleiding.

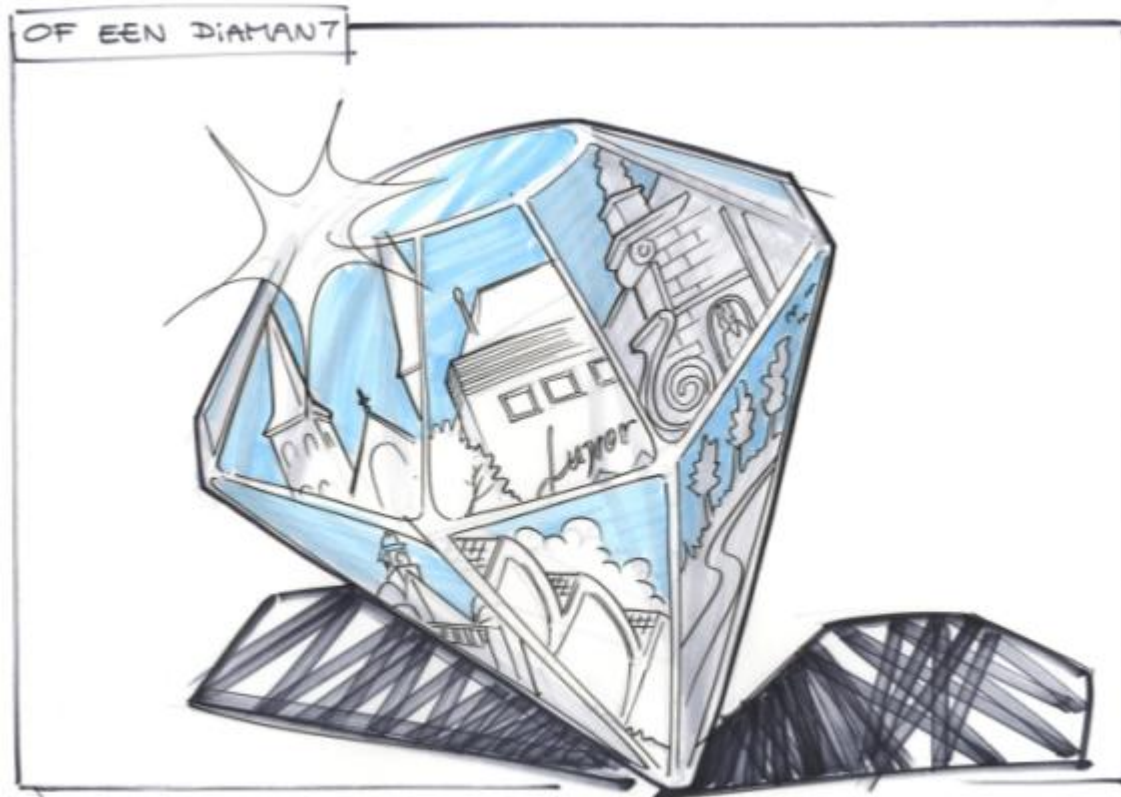
In rustiger delen en aan de rand van de binnenstad stad is een andere mix ontstaan: die van de creatieve economie. Kenniswerkers, software-ontwikkelaars, grafisch ontwerpers, internet-bedrijven, architecten, industrieel vormgevers en nog vele anderen vinden hun onderkomen in een inspirerende omgeving. Zij geven sjeu aan de stad en vinden er hun inspiratie.

Wijkaanpak is van alle tijden

De inspanningen om de wijken vitaal, gezond en leefbaar te houden zijn niet voor niets geweest. De nauwe samenwerking met corporaties en andere maatschappelijke instellingen hebben geleid tot een aangenaam en hoogwaardig en vooral ook veilig woon- en leefmilieu. Door nog op tijd meer te investeren in voorzieningen (vooral voor jongeren) in de latere nieuwbouwwijken is het ook daar prettig wonen gebleven. De voor- en naoorlogse wijken liggen als een parelsnoer om de oude binnenstad.

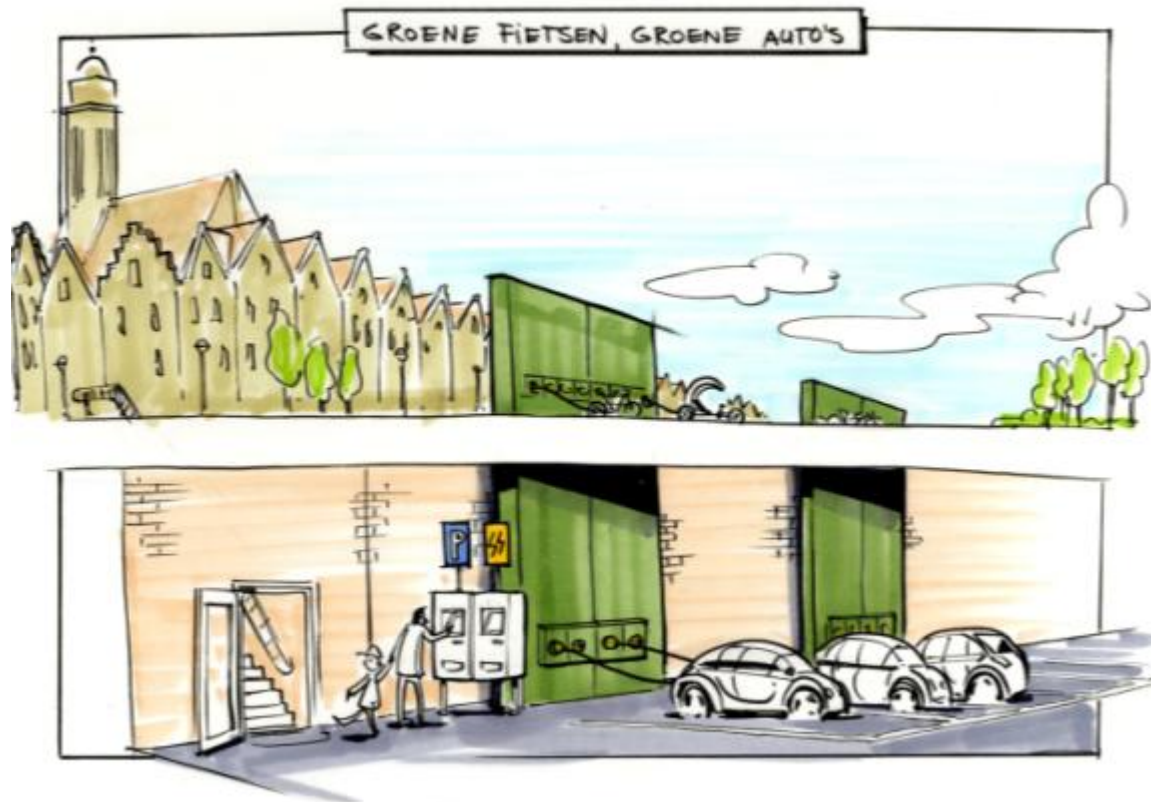
Belangrijkste factor in het verkrijgen en behouden van leefbare wijken is geweest het vergroten van de betrokkenheid van inwoners bij hun straat, buurt of wijk. Door het activeren van bewoners, het geven van meer verantwoordelijkheid, zelfwerkzaamheid en meer keuzevrijheid bij het besteden van budgetten komen bewoners ook zelf in beweging. Niet alleen op de ruimtelijk/fysieke onderdelen, maar ook als het gaat om het organiseren van veiligheid, mantelzorg of andere sociale behoeften.

Deventer als diamant

Na de grote expansies in de 20^e en begin 21^e eeuw breidt Deventer vanaf 2030 niet uit. Er is de laatste jaren veel aandacht gegeven aan de randen van de stad, zodat stad en land op een fraaie manier in elkaar overgaan.

Ook de entree van de stad vanaf de A1 heeft een enorme facelift gekregen. Verdere uitbreiding vindt alleen plaats door inbreiding, zonder het groene karakter van de stad in gevaar te brengen. Er zijn genoeg plekken waar we oud en fout kunnen vervangen door mooi en beter. Wie kent de rotte kiezen niet? Nieuwe huizen, kantoren en bedrijfspanden zijn gebouwd met mooie en duurzame materialen en met vernieuwende technieken, die een voorbeeldfunctie in Nederland hebben. We gaan de stad slijpen als een diamant.

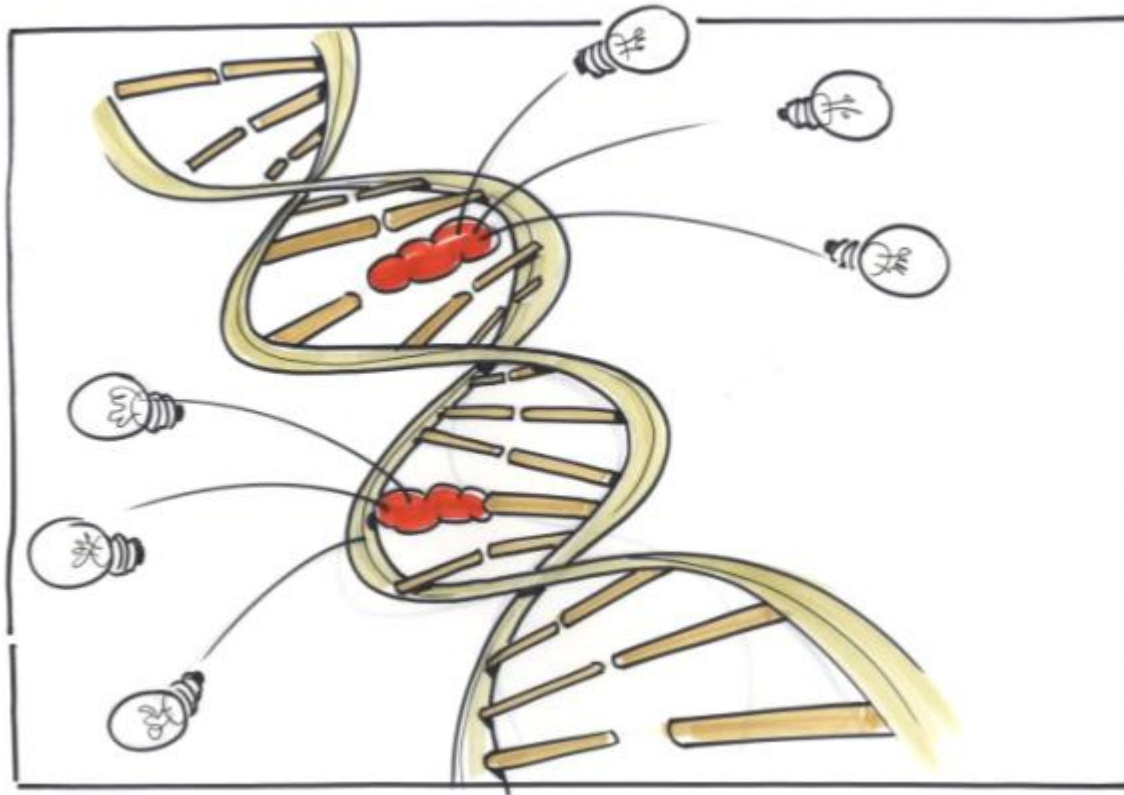

Meewindfietsen en opwind-auto's

Fietsen blijft het belangrijkste middel voor lokaal vervoer. Op allerlei manieren wordt dat makkelijk gemaakt. Fietsen zijn in 2030 bijna allemaal voorzien van een elektrische hulpmotor zodat het lijkt alsof je altijd rijdt met (electrische) meewind. De gemeente faciliteert het opladen natuurlijk met zonne- of windenergie. De fietsen zijn ook volop tijdelijk te huren op diverse plaatsen.

Auto's wren we zoveel mogelijk uit het straatbeeld. Parkeren doen we onder de grond aan de rand van de stad of de wijk. Zo zit er een hele grote parkeergarage onder de nieuwe stadshaven. In alle parkeergarages bevinden zich elektrische oplaadpunten voor de schone elektrische auto's zoals die al jaren verkrijgbaar zijn. Deventer liep daar in 2010 al mee voorop!

Culturele Vrijstad

Creative genen

Deventer kenmerkt zich door een gezonde dosis creativiteit en eigenzinnigheid. Dat is iets van alle tijden. Soms wordt zelfs gezegd dat het in onze genen zit. In de turbulentie van het begin van de 21^e eeuw komt ons dat goed van pas. In periodes van vernieuwing en verandering moet je durven improviseren en inspelen op nieuwe kansen. Dat deden Hanzeschippers en pionierende Sallandse boeren, dat doen we nog steeds. In 2030 maken we volop gebruik van die eigenschappen en geven we de creativiteit alle ruimte. We maken cross-overs tussen verschillende vakgebieden, koppelen creatieven aan wetenschappers, vaklieden aan kenniswerkers.

Een onderzoekende houding en open staan voor een onconventionele aanpak helpen bij het oplossen van duurzaamheids- en andere vraagstukken. Daarom zien we in Deventer vaak als eerste de toepassingsmogelijkheden van vindingen die elders gedaan zijn. Of het nu om boekdrukkunst of glasvezel gaat: in Deventer zijn we de eerste die het praktisch gaan gebruiken. Deventer 2030: creatief in toepassen!

Boekenheim

Het cultureel icoon van Deventer 2030 is niet een gebouw of een schilderij, maar “het” boek. De drukkersgeschiedenis, de boekenmarkt, de antiquariaten, de eerbiedwaardige maar o zo moderne Stads-Athenaeumbibliotheek en de in nieuwe huisvesting gestoken openbare bibliotheek maken van Deventer onmiskenbaar de boekenhoofdstad van Nederland. Dit is een inspiratiebron voor vele oude en vernieuwende culturele manifestaties en evenementen.

Met de komst van het centrum voor bibliotheekvernieuwing naar Deventer wordt een combinatie gemaakt van de culturele waarden die Deventer van oudsher in zich draagt, met het boek als drager en de nieuwe media. Van Pafraet tot MacBook, van papier tot digitaal, van ganzeveer tot glasvezel, van incunabel tot iLiad. Deventer ging al voorop in de kenniseconomie van de 15^e eeuw, nu ook in de 21^e!

Evenementen

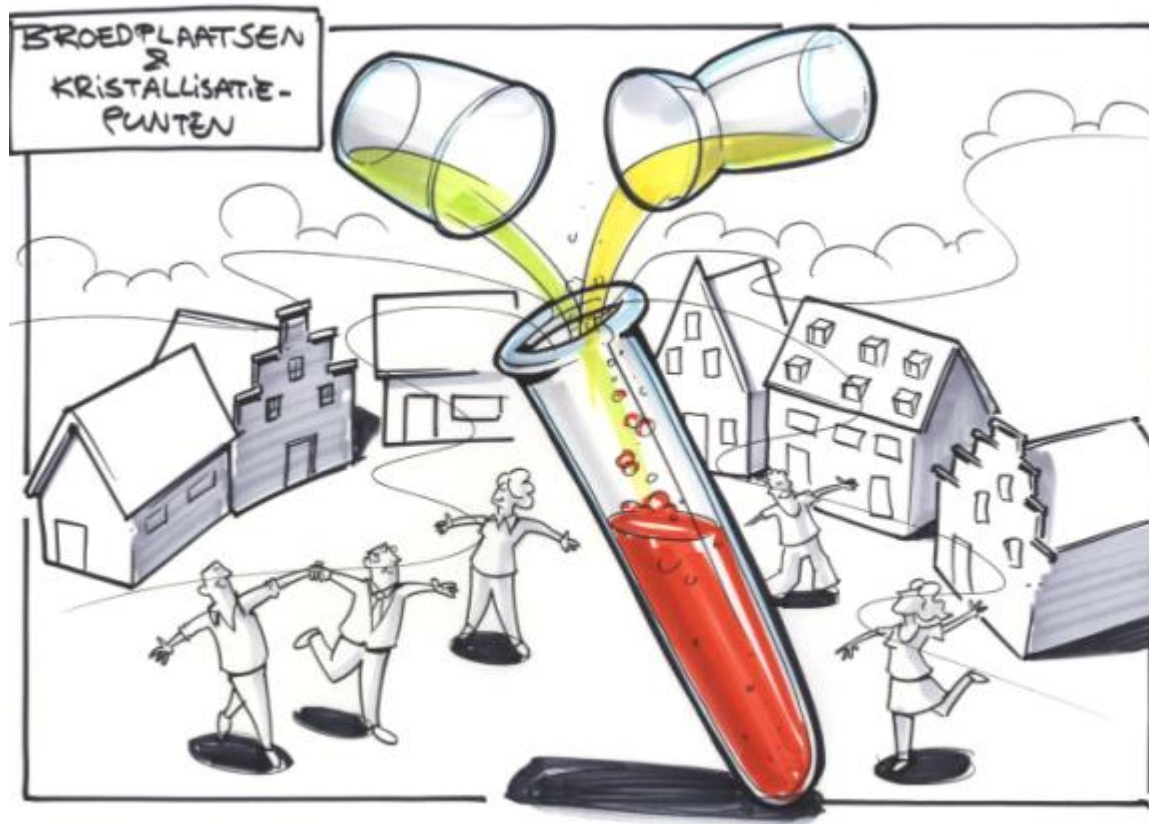
Deventer blijft een evenementenstad. In 2030 zullen bestaande evenementen zijn doorontwikkeld, soms zijn ze vervangen door nieuwe. We zullen doorborden op het boekentema bijv. rond de boekenweek of thema's uit de literatuur, maar er is ook plek voor hele nieuwe thema's als lifestyle, sport, digitalisering, andere culturen of kennis & innovatie. Belangrijk is dat er voortdurend ruimte is voor het ontplooiën van nieuwe initiatieven. We gaan daarbij het experiment niet uit de weg.

We zoeken in de evenementen ook meer verbinding met onze eigen wortels en inwoners. Een Hanzefestival zou kunnen, of iets rond het industrieel erfgoed. En waarom geen Ottomaans festival waarin nieuwe culturen zich kunnen manifesteren?

Klein maar fijn

Deventer 2030 blinkt ook uit in een veelheid aan kleinschalige maar spraakmakende culturele producties op het toneel gezet aan het Cultuurplein, in het Burgerweeshuis, de School van Frieswijk of gewoon in de schouwburg. Juist de variatie bevordert de diversiteit en creativiteit. In 2030 maakt Deventer nog meer gebruik van de diversiteit zoals deze wordt meegebracht door andere culturen, internationale uitwisselingen en verschillende leefmilieus. Zwikoteboebo, Underground of een Schlagerparade kunnen prima bestaan naast buikdansers, klezmer of een tentoonstelling over de IJzertijd in Deventer. De matinee's in het Turkse Theehuis anno 2030 zijn vermaard. Ook daarin is Deventer een diamant met vele facetten. In 2030 is dat niet weggestopt maar delen we de verschillende uitingen meer met elkaar.

Broedplaatsen en kristallisatiepunten

In 2030 hechten we veel belang aan creatieve broedplaatsen en kristallisatiepunten waar ondernemers, onderzoekers, bestuurders, kunstenaars en creatieve denkers met elkaar samen komen. Het zijn bruisende reageerbuizen vol innovatieve startups, creatieve ondernemers en vrije denkers. De gemeente werkt samen met de kennisinstellingen en adviesbureaus in een opdrachtenbeurs waar bedrijven hun vragen of verzoeken neerleggen en waar de anderen op inschrijven. Maar ook elders in de stad floreren kleinschalige plekken waar mensen van verschillende achtergronden met elkaar ideeën uitwisselen en inspiratie opdoen. En er is een debatcentrum, waar politiek, cultuur en wetenschap elkaar treffen en de degen kruisen. Maar het is meer dan alleen een aantal plekken. Het is vooral de atmosfeer waarin men elkaar vindt en vertrouwt.

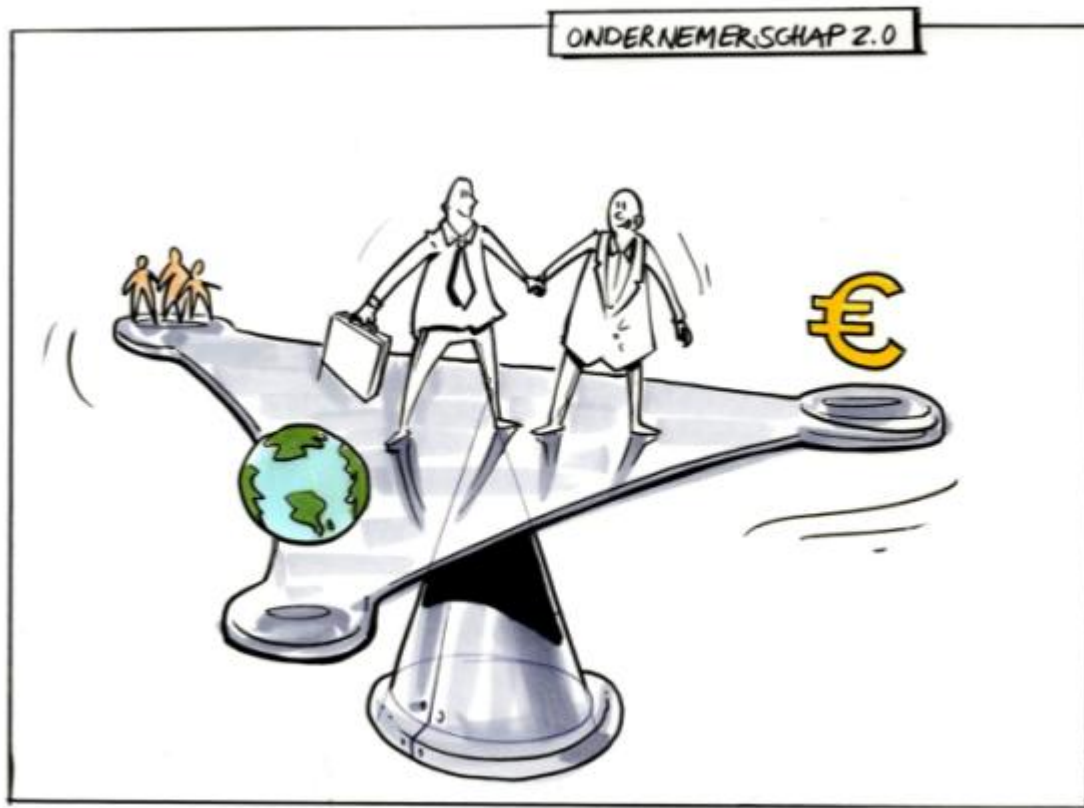

Meer mogelijk maken met minder regels

Deventer kan in 2030 toe met minder regels. Door alles nog eens kritisch onder de loep te nemen moeten veel onnodige regels geschrapt kunnen worden. In verkeerstermen: minder verkeerslichten, meer rotondes. Bovendien schieten regels vaak hun doel voorbij. We vertrouwen meer op het zelfregulerend en –organiserend vermogen van gemeenschappen. Veel mensen steunen elkaar en zijn elkaar niet tot last; dan kan er overal veel en hoeft er niet zoveel geregeld te worden.

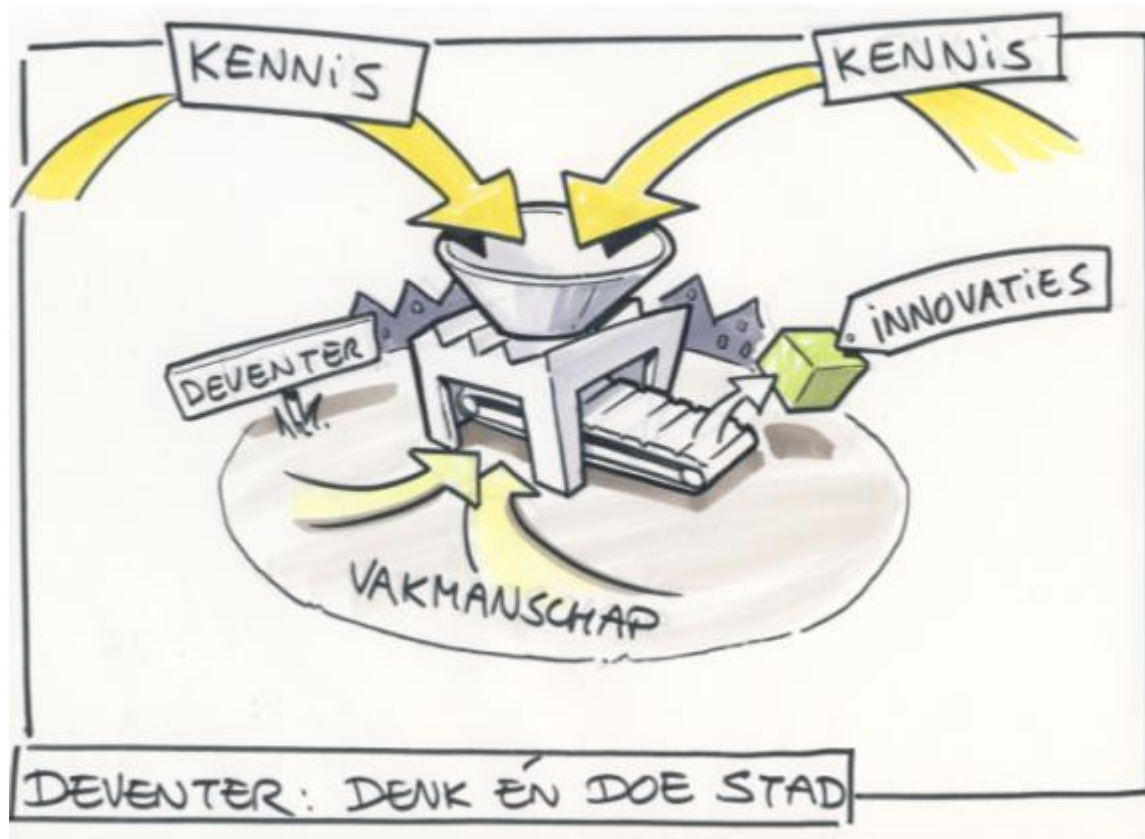
Wat aan regels blijft moet de veiligheid, gezondheid, leefbaarheid en duurzaamheid van de wereld om ons heen borgen. Die regels moeten natuurlijk goed worden gehandhaafd. Voor sommige gebieden, bijv. de binnenstad, kunnen strengere regels gelden, maar de basis is: alleen regelen als het echt moet.

Ondernemerschap & vakmanschap

Ondernemerschap 2.0

De betrokkenheid van ondernemers bij Deventer is in 2030 nog onveranderd hoog. Vele maatschappelijke uitdagingen zijn in nauwe samenwerking tussen bedrijfsleven, instellingen en overheid aangepakt en opgelost. Een mooi voorbeeld hiervan is het Duurzaamheidspact, waarmee in een relatief korte tijd enorme slagen konden worden gemaakt in het duurzaam maken van Deventer en de regio. Een ander voorbeeld betreft de scholing en arbeids(re-)integratie. In het Sociale pact werden hierover afspraken gemaakt die de voorpagina van menig ochtendblad haalde. Ruim voor 2030 bracht het Deventer bedrijfsleven people, planet en profit al in evenwicht.

Deventer Denk-en-Doe-stad

Het bedrijfsleven in het Deventer van 2030 leunt zwaar op kennis en vakmanschap. De kennis halen we op uit alle windstreken. Kennisinstituten, ingenieursbureaus en de R&D-afdelingen van het bedrijfsleven beoordelen hoe toepasbaar die kennis is. Bedrijven zijn steeds op zoek naar nieuwe technieken om te gebruiken in de sectoren waar Deventer sterk in is zoals de zorg, de waterbeheersing, de milieutechnologie, het verkeer, de bouw, de chemie of de grafische industrie.

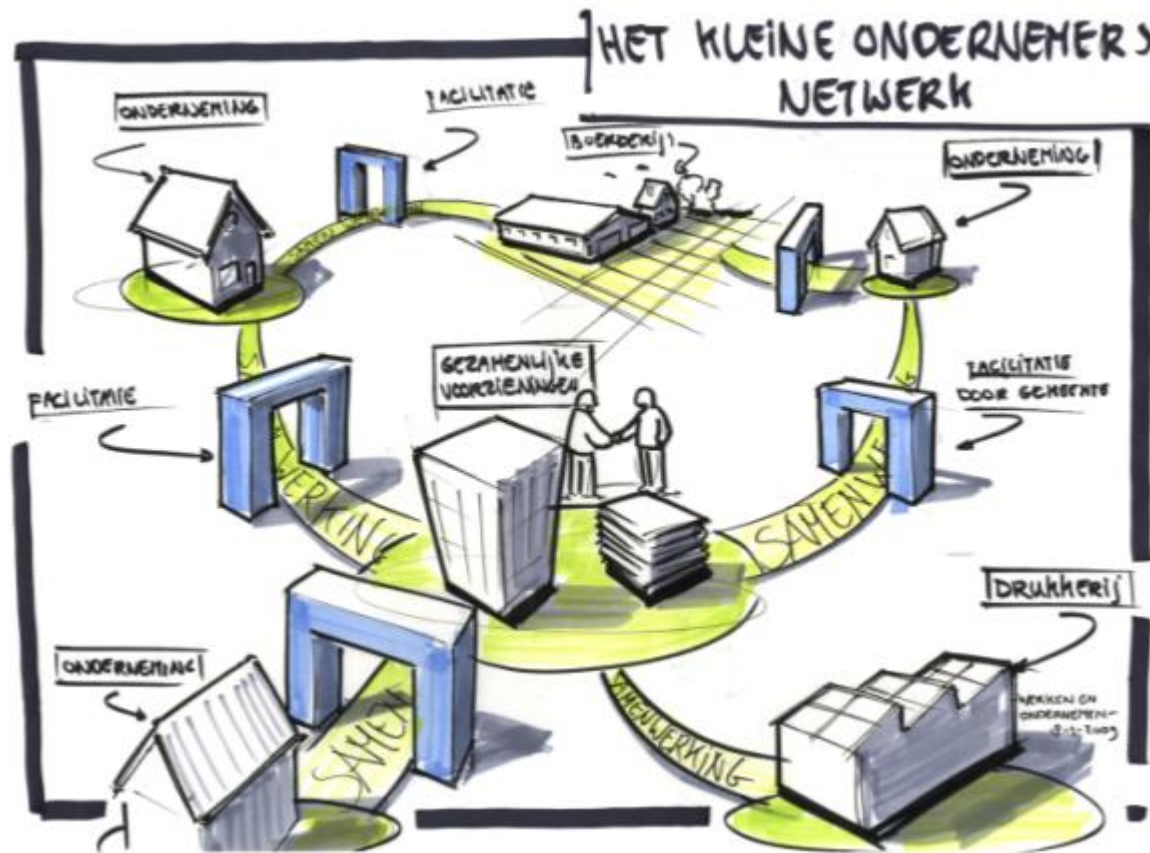
Maar kennis alleen is niet genoeg. Er is veel vakmanschap nodig om die kennis ook in de praktijk te kunnen gebruiken. Gelukkig heeft Deventer al ruim voor 2030 veel geïnvesteerd in MBO en HBO, zodat er vaklieden genoeg voorhanden zijn. Dat is natuurlijk de reden voor vestiging van de Academie voor de Duurzaamheid in Deventer!

Vakmanschap is meesterschap

Vakmanschap is de kurk waar de Deventer economie in 2030 op drijft. En op de mensen die dat beheersen natuurlijk. Maar een vak moet je leren. Met het MBO en HBO in de gemeente, maar ook met inschakeling van de ervaren meesters in de vorm van een Gilde-academie, met bedrijfsscholen en leerwerkplaatsen nieuwe stijl, met het Sociaal Pact zodat ook drop-outs weer aan boord gehesen worden. En: leren houdt ook nooit meer op, het gaat altijd door!

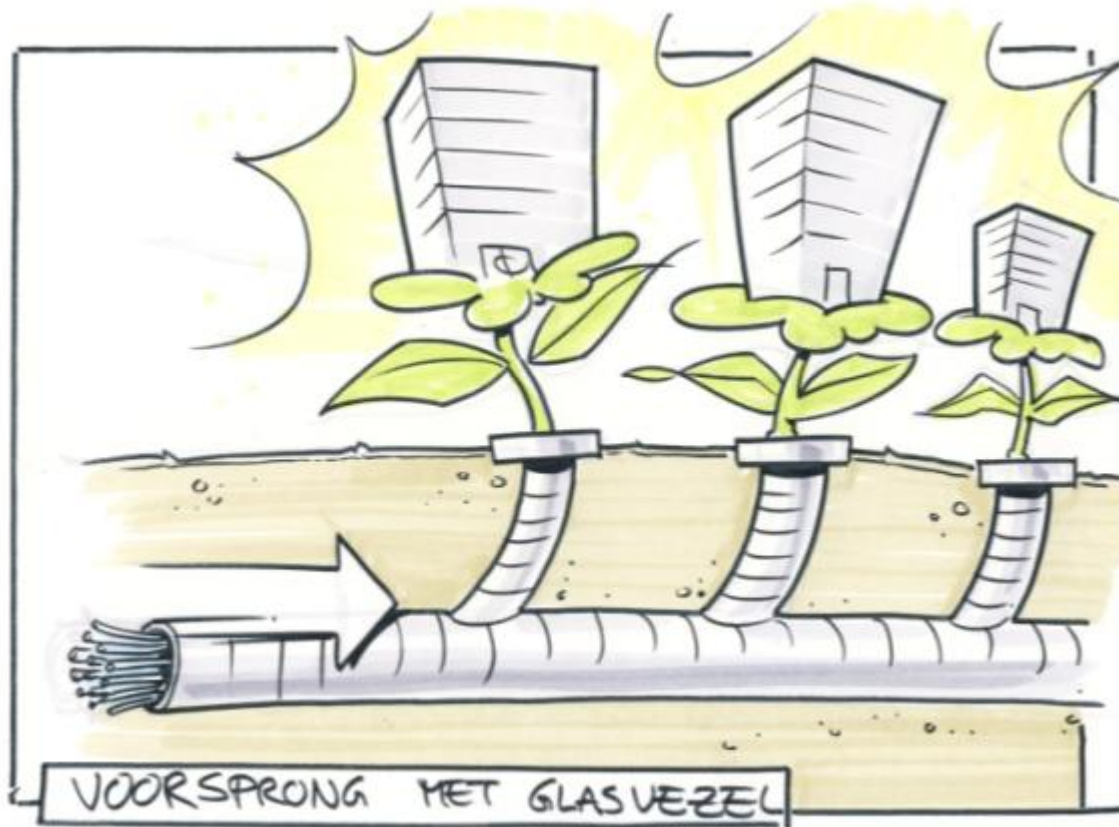
Met vereende krachten is het opleidingsniveau in 2030 over de volle breedte een graadje hoger gebracht. Iedereen wordt gevraagd naar vermogen een bijdrage te leveren aan de maatschappij en zich daarop aansluitend ook te scholen.

Maak je eigen werk

De ondernemingszin is in 2030 in Deventer volop aanwezig. Jongeren grijpen hun kans en willen zelf vorm geven aan hun leven en werken. Startende ondernemers krijgen begeleiding van ervaren rotonnen, er zijn verzamelgebouwen waar kleine ondernemers faciliteiten samen kunnen inkopen en delen maar je ziet ook veel mensen hun werk verrichten vanuit huis of buurt.

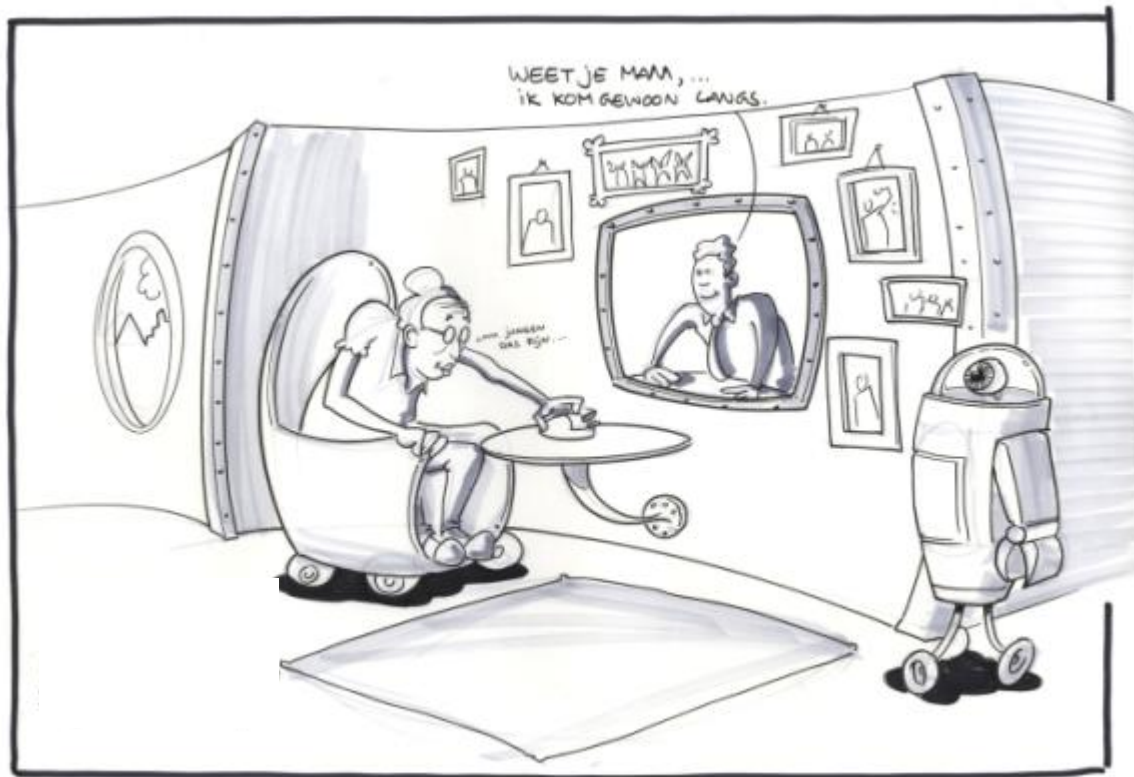
Aan de rand van de stad, bij de A1 staat een Smart Work Centrum annex Transferium waar forensen of kleine ondernemers een dagdeel een kamer kunnen huren en waar ze beschikken over de modernste faciliteiten, bijv. het virtueel bijwonen van een productpresentatie in 3D die niet van echt is te onderscheiden. Alleen de luchtjes die de geurgenerator daarbij afgeeft ruiken nog steeds een beetje kunstmatig...

Voorsprong met slimme toepassingen

De voorsprong die we in 2009 hebben gerealiseerd met de komst van het expertisecentrum ICT-diensteninnovatie hebben we nooit meer afgestaan. In 2030 is het de gewoonste zaak van de wereld om onderwijs op afstand te volgen, zorg aan huis te krijgen, videocontacten te kunnen onderhouden en nog veel meer. Producten en diensten waar we in 2009 nog nooit van gehoord hadden, zijn in Deventer het eerst uitgetoetst en daarna pas elders uitgekomen. Dat heeft geleid tot tal van kleine en inmiddels ook wat grotere bedrijven die zich specialiseren op dit gebied. Naast glasvezel zijn nog tal van andere technieken in gebruik, zoals snel draadloos internet in het buitengebied.

Een belangrijke toepassing van glasvezel is het energiemangement. Door alle kleine energie-opwekkers zoals zonnepanelen, windturbines, warmtekrachtkoppelingen, en minigasturbines onderling te koppelen via het glasvezelnet en het elektriciteitsnet, kan het energieoverschot van de een geschakeld worden op het energietekort van een nabije afnemer. Zo gaat er niets verloren en behalen we maximale (milieu) winst in de Deventer energiecoöperatie.

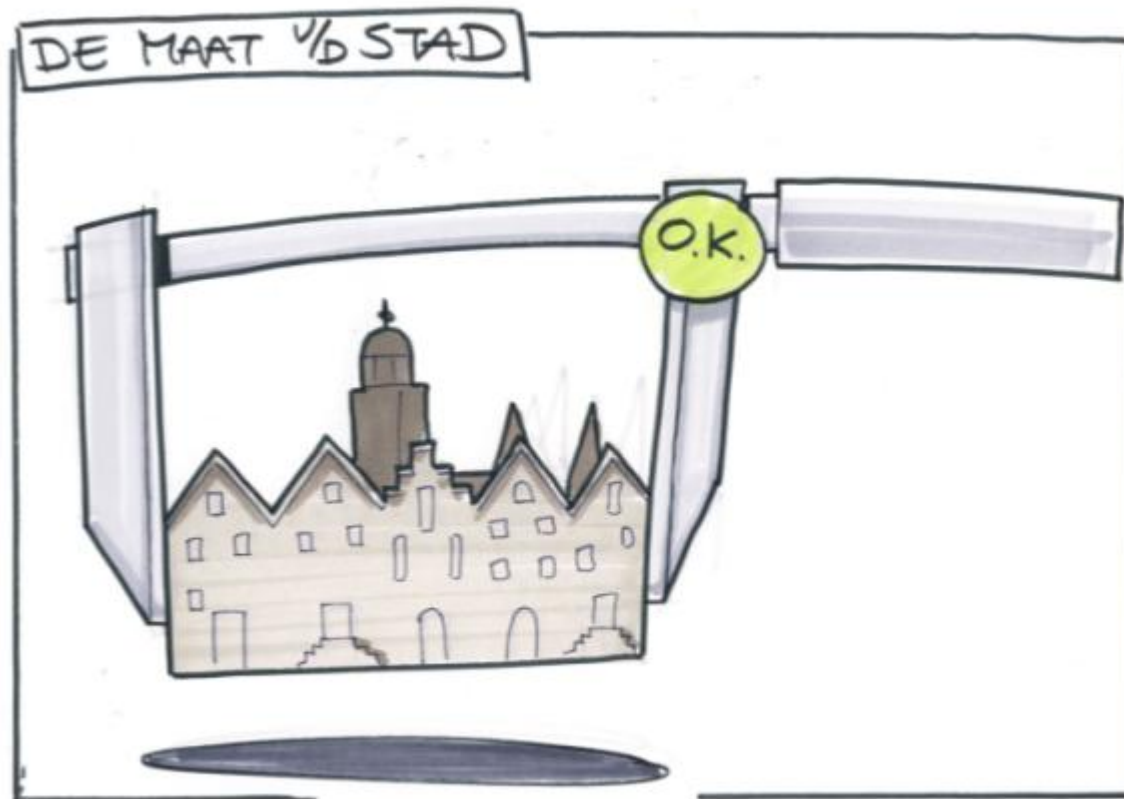

Zorg op maat

In 2030 is de zorgsector nog steeds een van de grootste werkgevers in Deventer. Door de vergrijzing is de zorgvraag flink toegenomen. Maar mensen willen langer thuis blijven wonen, in het eigen dorp of de eigen buurt, in kleinschalige zorgclusters en niet naar een grootschalig zorgcentrum ver weg. Mensen zijn in dit opzicht in 2030 nog mondiger en veeleisender. Niet langer one-size-fits all (als dat ooit al zo was) maar keuzevrijheid en maatwerk.

De zorgsector is in 2030 zeer snel geëvolueerd en heeft ingrijpend geïnnoveerd. Techniek wordt op een menselijke wijze ingezet om zorg op afstand te verlenen. Waar nodig komen er natuurlijk echte handen uit de mouwen. Maar dat zijn vaak mensen uit het zorgnetwerk om de zorgvrager heen. Mantelzorg en vrijwilligerswerk worden actief ondersteund en gewaardeerd. Professionals bieden hen een vangnet.

Mensen in Verbinding

De maat van de stad

De belangrijkste kwaliteit van het Deventer van 2030 is misschien wel dat de stad groot genoeg is om uitdagingen goed aan te pakken en klein genoeg is om elkaar niet uit het oog te verliezen. De Deventer samenleving is gehecht maar niet gesloten. Dat ervaren ook alle nieuwkomers.

Inwoners, bedrijven, instellingen en gemeente werken samen aan hun uitdagingen. Op alle schaalniveaus speelt zich dat af: in de familie, in de straat, op het bedrijvenpark, in de stad, op het platteland, in de regio of nog elders. Samenwerking in netwerken, waarin mensen van hoog tot laag en vanuit alle segmenten van de samenleving elkaar vinden is een sterke troef voor Deventer 2030. Ze is geworteld in de traditie van het noaberschap en dat zet zich voort in de civil society, in stedelijke samenwerkingsverbanden, publiek-private samenwerking en nog vele andere vormen.

Allemaal Deventenaren

Mensen leven het liefst in een omgeving waarin ze zich vertrouwd voelen. Dat respecteren betekent dat het Rode Dorp het Rode Dorp mag blijven en Lettele Lettele mag blijven. Maar ook dat een Turks buurtje een beetje mag voelen als Turkije. Ook daar is iedereen welkom. Leven en laten leven is een norm in Deventer, die we eerbiedigen, zonder met de rug naar elkaar toe te gaan staan.

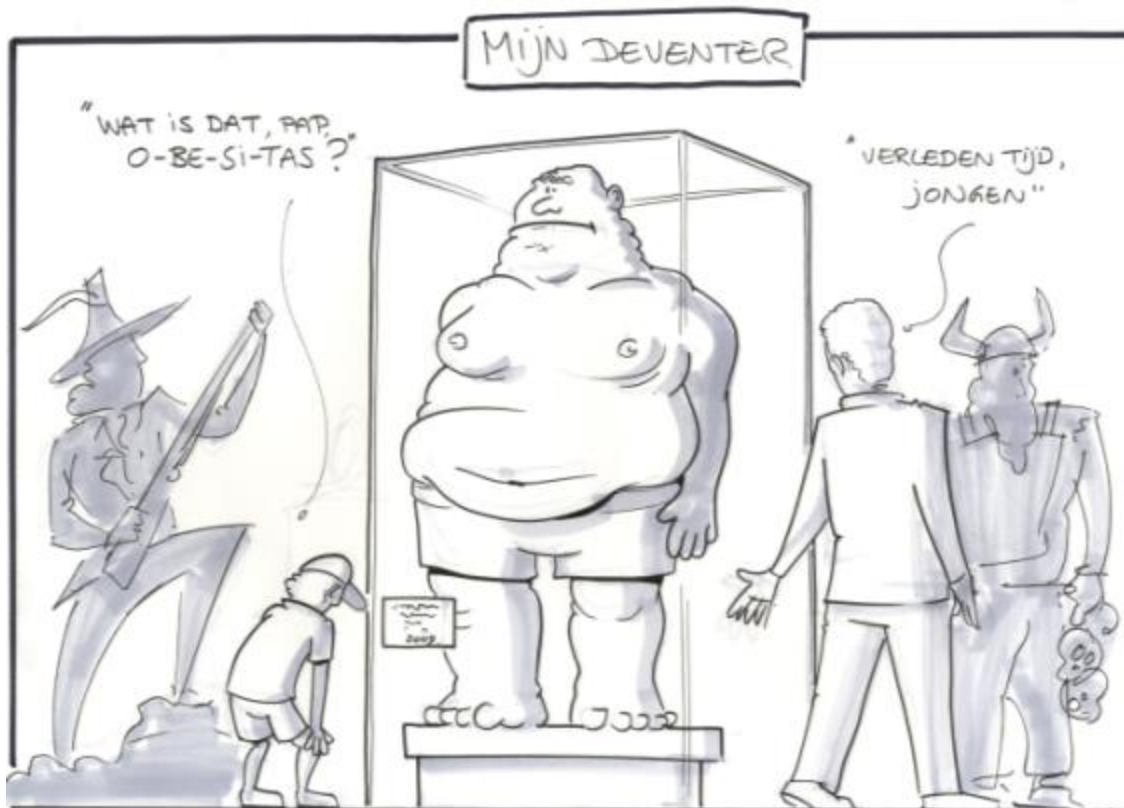
Op school en op het werk zijn de verschillen vervaagd in de 3^e en 4^e generatie. In 2030 kunnen we elkaar allemaal goed verstaan en begrijpen, het leren van de Nederlandse taal is al jaren een topprioriteit voor integratie. Maar dat Turken onderling Turks spreken vinden we allang niet meer vervelend. Menig Hollander kan de Battumse revu ook niet volgen!

Veiligheidsgevoel

In het Deventer van 2030 beseffen we dat veiligheid vooral een gevoelskwestie is. Daarom zorgen we ervoor dat iedereen zich veilig voelt. Niet met een overdaad aan camera's en overdreven veel blauw op straat. Wél door levendige straten, positieve sociale controle, onderlinge veiligheidsnetwerken zoals winkeliers in 2009 al hadden in de winkelcentra en een slimme inrichting van de openbare ruimte. Daar hoort natuurlijk een snelle en adequate respons van de sterke arm bij mocht het ergens toch een keer uit de hand lopen.

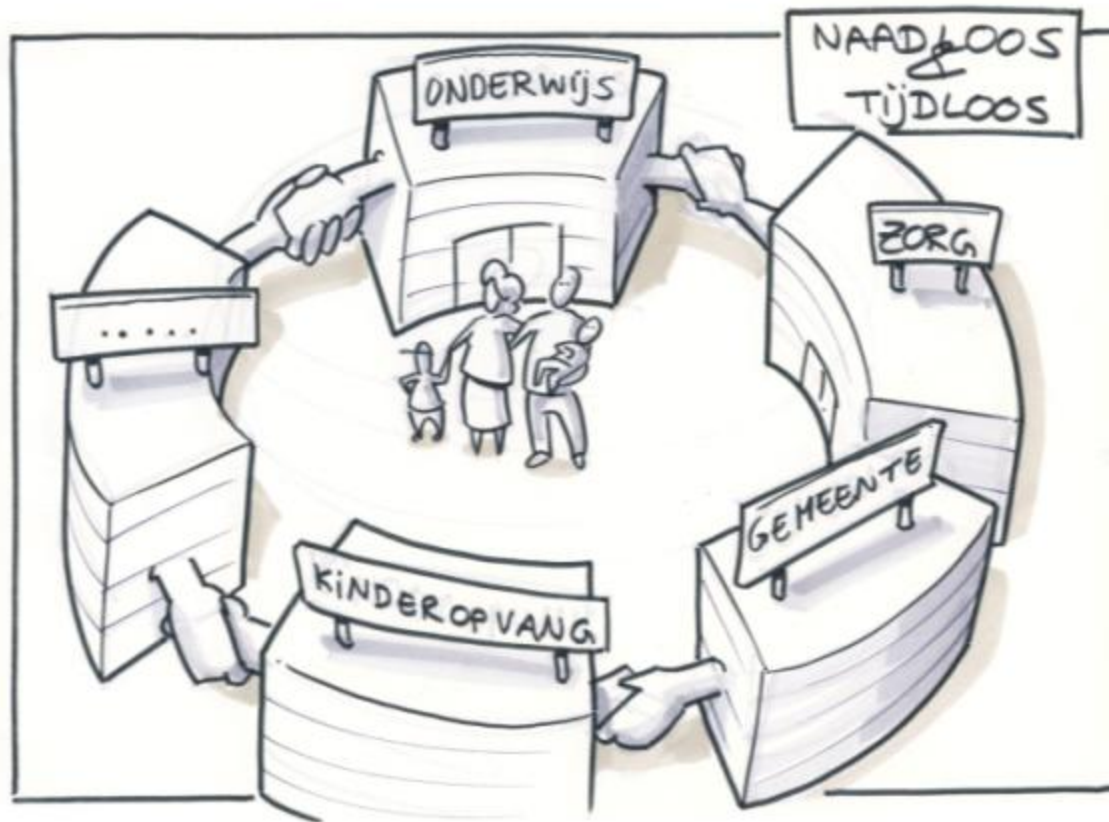
Het mooie is: hoe veiliger mensen zich voelen, hoe vrijer ze zich bewegen waardoor het 's avond niet uitgestorven is op straat. Zo bouwen we aan een veiligheidsnetwerk van mensen, in plaats van met techniek en repressie.

Gezondheidszorg

Goede gezondheid en overgewicht gaan niet lang samen. Daarom werken we in het Deventer van 2030 vooral aan het voorkomen van ziekte, bijvoorbeeld door van jongs af aan overgewicht te voorkomen. Sport en spel zijn een vast onderdeel in het programma van de brede scholen die in alle wijken en dorpen staan. Naast muziek is sport een vast onderdeel van het middagprogramma van de naschoolse opvang. Sport- en muziekverenigingen werken nauw samen met professionele begeleiders in het netwerk van de brede school. Die zich trouwens uitstrekt tot de jong volwassenen!

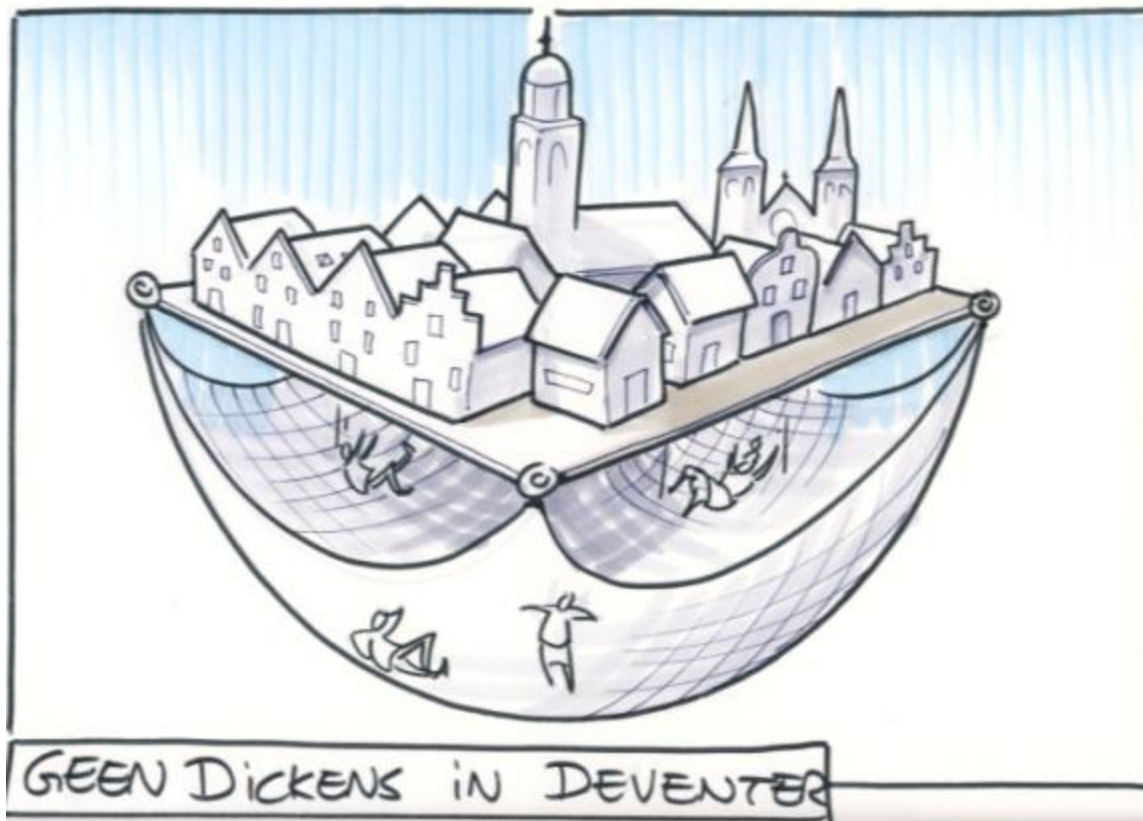
Naast voldoende ruimte voor spontane sport- en spelbeoefening rond het huis in de buurt, worden bestaande sportvoorzieningen steeds verder geclusterd, zodat aantrekkelijke, multifunctionele sportvoorzieningen ontstaan. De Scheg spant hierin de kroon. Sportverenigingen werken nauw met elkaar samen. Er wordt vooral geïnvesteerd in de breedtesport, zodat zoveel mogelijk mensen in 2030, zo lang mogelijk blijven bewegen en zo langer gezond blijven.

Naadloos en tijdloos

In 2030 zijn alle wijken en dorpen voorzien van een multifunctioneel voorzieningencentrum. Instellingen van diverse pluimage werken hierin naadloos samen. Zij vormen ketens van dienstverlening, waarbij de klant niet langer hoeft te zoeken naar zijn oplossing. Die wordt hem aangereikt.

De ketensamenwerking komt ook tot uitdrukking in het tijdenbeleid van Deventer. De samenleving vraagt om flexibele maatschappelijke dienstverlening van kinderopvang, gemeente, zorgverleners, onderwijs en tal van anderen. In het Deventer van 2030 is niet alles 24 uur per dag, 7 dagen per week geopend, maar maatschappelijke dienstverleners hebben wel hun werktijden verruimd en werken minimaal 6 dagen per week, van 8 tot 8.

Geen Dickens in Deventer

In het Deventer van 2030 staan we niet langer toe dat er mensen uit de boot vallen. In het Sociaal Pact spreken we af dat iedereen mag meedoen. Met kerst spelen we nog steeds A Christmas Caroll in het Bergkwartier, maar Dickens-taferelen in het volle leven kennen we echt niet meer. We hebben een sluitende aanpak voor participatie in scholing, werk en waar nodig opvang. Primaire cirkel is het netwerk om de persoon heen, waar hij wordt opgevangen, een vorkje mee kan prikken en zijn hart kan uitstorten.

Mensen die geen geluk hebben in het leven, met schulden, verslaving en vaak nog een hoop andere sores, vangen we op en begeleiden we met zachte maar stellige hand richting een oplossing. Het beste Deventer netwerk is een sluitend (op)vangnet.

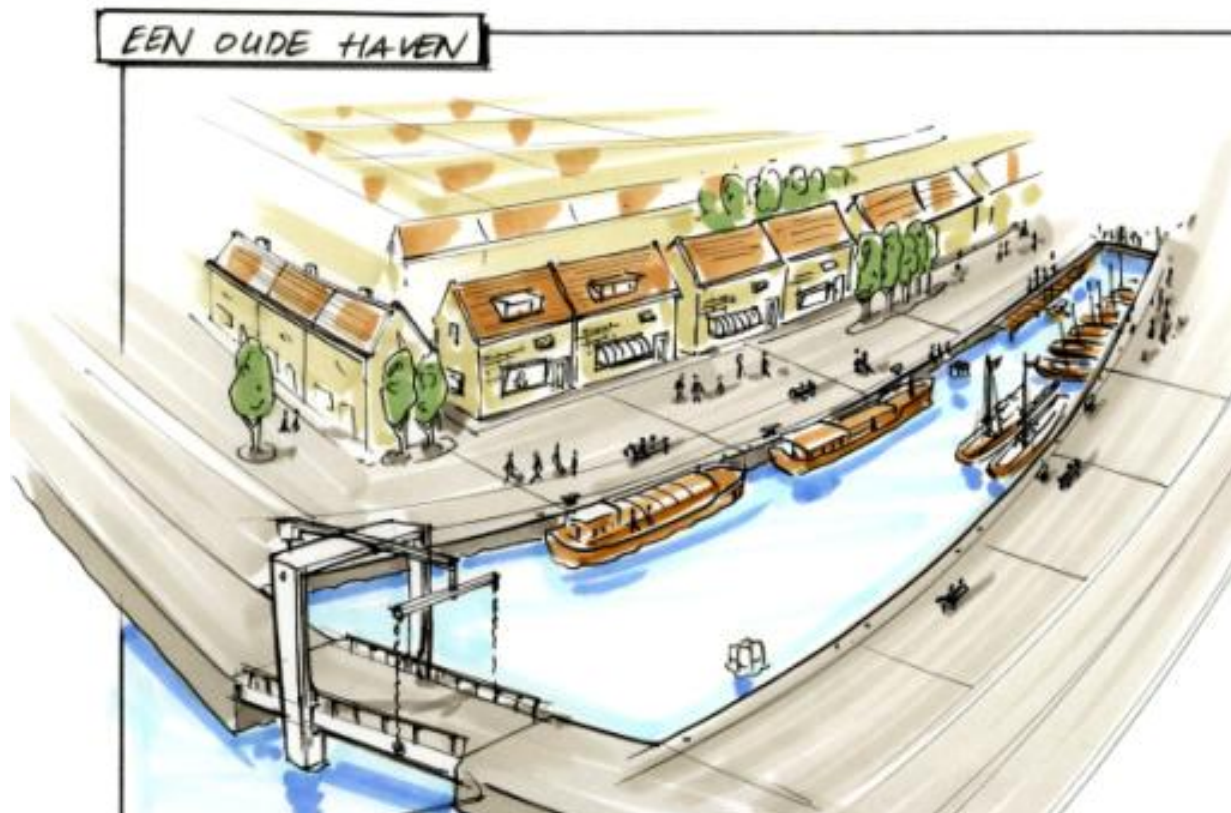
Van overheid naar tussenheid

In 2030 is er nog steeds een gemeentebestuur met een raad, een burgemeester en wethouders. Toch zijn kerntaken en verantwoordelijkheden anders georganiseerd. Er is een optimale balans gevonden tussen representatieve en directe democratie. Die vindt zijn basis in een groot vertrouwen in het zelfsturend en zelfoplossend vermogen in de samenleving. De ruimte die daarin wordt gegeven, is erg groot. De wijkaanpak vindt zichzelf opnieuw uit en bestrijkt ook sociale en economische onderwerpen, de gemeente (ambtenaren en bestuurders) zijn veel meer verbindend bezig en veel uitvoering wordt overgelaten aan organisaties of bedrijfsleven. Dat stelt andere eisen aan de gemeentelijke organisatie.

De verbinding met alle lagen in de samenleving gebeurt deels met fysieke bijeenkomsten maar er wordt veel gebruik gemaakt van de mogelijkheden die moderne media bieden om digitaal te participeren. Het gemeentebestuur staat ontspannen tegenover initiatieven uit de samenleving en weet die op waarde te schatten. Door goede benutting van de participatieladder komt de democratie in Deventer op grote hoogte!

Appendix

In dit deel van de uitgave van het wensbeeld zijn de onderdelen opgenomen die tijdens de 3^e werkconferentie op 15 april 2009 zijn gelabeld als “hangpunten/nader te bepalen”.

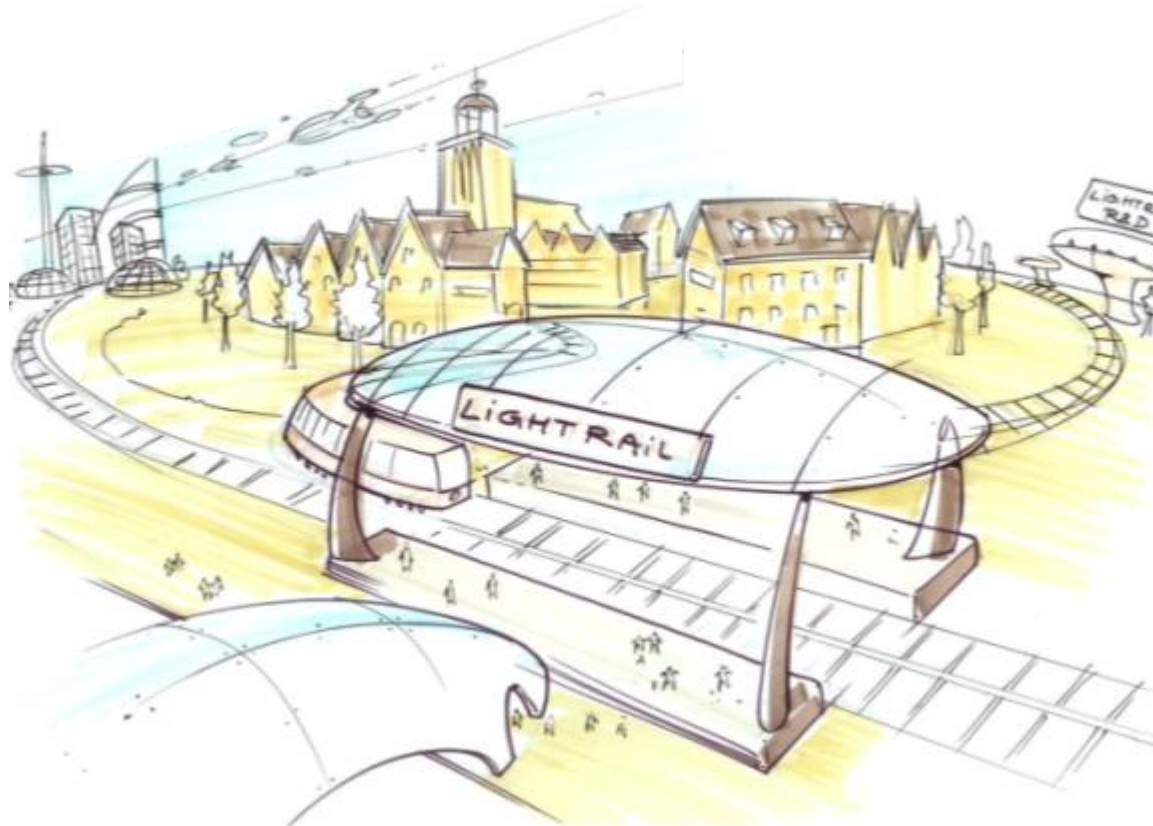

Een oude haven *)

Zandpoort, Duimpoort en Vispoort zijn levendige verbindingzones tussen de IJssel en de pleinen van de stad. Een nieuw (maar eigenlijk oud) element in de overgang tussen de IJssel en de binnenstad is de voormalige stadshaven. Een sluisje, wat rustieke vaartuigen, wat jachtjes, misschien wel een aardig bruggetje. De sloeproeiërs maken er vaak een tussenstop.

Samen met de singels en grachten in de stad vormt de stadshaven een ijzersterke troef in de ruimtelijke kwaliteit van de binnenstad. Lopend over de vele nieuwe wandelpaden langs de singels en grachten kom je steeds uit bij de IJssel of de stadshaven. De haven is in 2030 een mooi voorbeeld van een geslaagd burgerinitiatief met publiek-private uitvoering.

*) Deze pagina behoort gezien de uitkomsten van de 3^e werkconferentie NIET tot het breed gedragen wensbeeld Deventer 2030.

Deventer light *)

Bestaande railverbindingen zijn in 2030 uitgebreid met light-rail-stations: op de Worp, ter hoogte van de Rielerkolk (handig voor het Ziekenhuis), in Colmschate Zuid, Bathmen en in Epse-Noord. Hier rijden in een kwartierdienst lichte tramtreintjes met verbinding naar Apeldoorn en Zutphen.

Dankzij een gecombineerde lobby met Zwolle is het gelukt om de spoorlijn naar Olst te verdubbelen, zodat ook daar extra stops kunnen worden ingelast. Station Borgele opent in 2030.

*) Deze pagina behoort gezien de uitkomsten van de 3^e werkconferentie NIET tot het breed gedragen wensbeeld Deventer 2030.

